

Hen pegwan sorat Pablo an Timoteo

Nifafarud ah aposel Pablo ad Roma hen naoratana hen antoy anongoh paat way soratna hen anchi tawén way 65 ménat. Yag gapo ta innilana way tég-angay hen mepapchitana, wat anna paat ammag tinugutugun ah Timoteo way laylaychénay téren ta achina iyang-anggayan hen afurotna, tâén heno way mepasamak an hiya, ya ta tudtuchuwana agé hen tapena ta maesorowancha agé way mantudtuchu. Yag hen ekatcha ano mepanggép hen natéyan Pablo wat hiniwat hen anchichay eRoma hiya ah matepowan koma hen mitudtuchawan hen alen Apudyus, ngém antoyan chillu way cha miwarawarawag.

---

1 ¹Haén ah Pablo way aposel Jesu Cristu, wat antoyan agé hen sorat-o an heay Timoteo way anào way laylaychê. Ah Apudyus hen nanlayad an haén ah man-aposel wat hennagna haén way i mangempagngar hen anchi mannanayun way ataguwan way empostana hen anchichay mètempoyug an Jesu Cristu.

²Hen chawat-o an Amataaw way Apudyus ya Apotaaw way Jesu Cristu, wat ta totollongan chitaaw ya ta séség-angan chitaaw ya papannohoncha agé hen hamhamàtaaw.

Hen nanyamanan Pablo gapon Timoteo ya hen nempas-émana hen hamhamàna

³Anà ammag manyaman an Apudyus gapon heay Timoteo te hiya hen chà afuroton way kaman hen nangafurotan hen anchichay anap-ò ad namenghan way maid safalih ganchat hen hamhamào. Chaà manyamayaman an hiya hen chà manginluwaliwaruwan an hea ah ka-ag-a-ag-agaw ya karafilafi.

⁴Yag cha-an-o agé aliw-an hen anchi nanluruwaam hen nanhiyananta wat laychê paat way kasen mangila an hea ta lomaylayachà. ⁵Ya achì agé ar-aliw-an hen anchi nangempapatiyam way mangafurot an Apudyus way kaman chillu hen afurot anchi apom way Loida ya ah inam way Eunice, yag innilà way yachi agé hen wacha an hea ad uwan. ⁶Wat hiyachi, epahpahmào an hea ta achim cha ar-aliw-an hen anchi inidchat Apudyus an hea hen

nanchongà an hea. ⁷Te hen anchi Espiritu way inidchat Apudyus an chitaaw, achina an cha paégyatén chitaaw te anna cha papegséen hen hamhamà. Yag idchatna agé hen annad ya hen layad hen ahentagu.

⁸Wat yaha hen achita cha mafiinan way mangentàchég an Apotaaw way Jesu Cristu, ya achia agé cha mafiinan mepanggék an haén way nifafarud gapon hiya. Ta anno yanggay ammag anohan way mèlak-am hen ligat way lak-amén chillu hen heno way mangempagngar hen anchi ammayay chamag, te papegséen chillu Apudyus chitaaw way manganoh amin an cha nadchi. ⁹Te ah Apudyus, henara-ana chitaaw amin yag penelena chitaaw ah mantataguna, yag hen nameleyana, achi gapoh wachan ammay way enammaantaaw te gapo ta hehemmàna chillu ya gapo agé hen ség-angna. Te hen yachiy ség-ang, nawawà-acha chillu hen cha-an ma-ammaan hen antoy lota gapon Jesu Cristu, ¹⁰ngém iggay meparang an chitaaw inggana ad uwan way ummale hen antoy lota hen anchi omenharà an chitaaw way ah Jesu Cristu. Yah Jesu Cristu, penéppégna hen matéyan yag inwarawagna hen anchi ammayay chamag way yachi hen mangimfaga hen anchi mannanayun way mètaguwantaaw an Apudyus.

¹¹Haén, piniyarà an Apudyus ah man-aposelna way i mangintudtchu hen anchi ammayay chamag. ¹²Yag yachi hen gaponah chà mapap-aligatan ad uwan. Ngém sésémén chillu hen hamhamào te a-ammù ah Apudyus, wat manokchù hiya ya sigurachuwà agé way hahallimunanà hen chà mangammaan amin hen impiyarna an haén ingganah umchah hen manguwisana hen egad hen anchi anongoh hen ag-agaw. ¹³Wat hen tugun-o an heay anào way Timoteo, annog an é-égnanan hen anchi tot-owa way intudtchù an hea, ya achim cha engayngay-an way omafurot an Apudyus ya manlayad hen ahentagum te yachi koma chillu hen ekaman hen anchi looh nètempoyug an Jesu Cristu. ¹⁴Ya hen anchi Espiritu Apudyus way niya-adchar an chitaaw, totollongancha-a way manga-annad hen anchichay napateg way nipiyan an hea.

¹⁵Awniyat chinamagno way inyanggayanà hen amin antochay tatagu way ininggaw hen yatoy provinsiyan hen Asia, te uray cha Figelo an Hermogenes wat inyanggayanà agé. ¹⁶Anggay yanggay ah Onesiforo ah cha-an, wat ta séség-angan koma Apotaaw way Apudyus amin hen ahimfafaryanna te kankanayén way cha ummale way mangempas-ém hen hamhamào. Yag iggy amin mafiinan gapon nifaruchà ¹⁷te hen échahna paat ahtod Roma, annag nanhàyatán way i manganap an haén ingganah inchahanà. ¹⁸Ya innilam agé amin hen nanorongana an haén ad Efeso. Wat ta séség-angan koma Apudyus hiya hen anchi anongoh way ag-agaw hen manguwisana hen aminay tatagu.

Hen matalek way sorchachun Jesu Cristu

2 ¹Hea way anào, sésémém hen afurotno an Apudyus te chakar chillu hen torongna an chitaaw gapon nètempoyugantaaw an Jesu Cristu.

² Ya amin way chengngarno an haén way intudtuchù hen sangwanan hen chuar way tatagu, wat ipiyarno chachi agé hen anchichay tatagu way matalekno way mafalin agé mangintudtuchu hen tapena.

³ Annog anohan hen uray heno way ligat way umchah an hea te yachi chillu hen harémén hen anchi ustoy mansérfi an Jesu Cristu te chicha hen kaman sorchachuna. ⁴ Yag hen anchi ustoy sorchachu, achi mafalin way mètemfuruy hen hamhamàna hen anchi hehemmà hen anchi sifilyan te masapor ammaana yanggay hen mangemparaylayad hen anchi namele an hiya ah sorchachuna. ⁵ Ya hen ihay miyaligan hen anchi mansérfi an Jesu Cristu agé, wat kaman hen ihay tagu way cha i miyab-abfa hen tagtagtag, te achi mafalin magunggunaan no achina tongparén hen lentég hen hiyachiy tagtagtag. ⁶ Ya kaman agé hen ihay polestas way nangempapate way man-amma, wat hiya hen pés-éy mangara hen anchi pés-éy mabtà. ⁷ Haham-ém hen antochay chà imfaga te ammùat torongancha-a an Apudyus way mangawat amin an cha natto.

⁸ Achim paat cha ar-aliw-an ah Jesu Cristu way ganà David way natéy ya anat man-uchi way yachi hen anchi ammayay chamag way chà itudtuchu. ⁹ Yag gapo hen chà mangintudtuchuwan hen anchi ammayay chamag, anà ammag cha mapap-aligatan yag imfaruchà agé way kamanà yanggay paat futangelo. Ngém uray ammag nifarud hen antoy achar-o, achi chillu mafalin way mifarud hen alen Apudyus. ¹⁰ Yag an-og a-annohan hen uray heno way mepachah an haén ah pagsaya-atan hen anchichay tatagu way chinuchuttokan Apudyus, ta mahara-ancha agé gapon Jesu Cristu way yachi hen mèlamancha hen anchi ka-ammayan way mètaguwan an Apudyus. ¹¹ Tot-owa hen anchi cha ma-ale way ekatnén,

“No nètapetaaw an Jesu Cristu hen natéyana, mètapetaaw agé an hiya hen matataggwuana.

¹² Yag no a-annohantaaw hen ligat gapon hiya, antaaw agég mètoray hen mantorayana.

Waman no ehoottaaw hiya, kapeletan way annag ehoot agé chitaaw.

¹³ Ngém uray no achitaaw matalek, matatallek chillu ah Apudyus, wat ammaana chillu hen imfagana te achi mafalin mankétména hen acharna.”

Manchùgan hen lawengah mamangchénan hen tot-owa

1 Tim. 4:6-16; 6:3-10; Tit. 3:8-11

¹⁴ Ammay no epahpahmàno chachi hen annachay cha omafurot ahna, ya itugunno paat an chicha agé way mangimfisar hen laychén Apudyus ta achicha koma chan sosongelan mepanggép hen anchichay faén napateg, te maid poros etorong cha nadchi te an yanggay an chumachael ah hamhamà hen anchichay mamangngar. ¹⁵ Yag hea, epapatem paat

way mangamma hen anchi mangemparaylayad an Apudyus. Ya ilam ta maid om-omfat hen cham ekamkaman way mangintudtuchu hen anchi alena way katot-owaan, te hiyachi ya anat maid kafiinam. ¹⁶Achim cha changchangréen hen anchi ammag cha hapehapetén hen tatagu way ammag maid fanagna te ammag héméphépchi way mangempa-achawwéy hen hamhamà hen tatagu an Apudyus. ¹⁷Te hen kaman ahnay tudtuchu, wat kaman paat saket way konet way annag cha fur-un hen achar yah awniyén ommalen. Yachi hen kaman hen anchichay cha ammaan cha Himeneo an Fileto, ¹⁸te anchag tenaynan hen anchi tot-owa, ya anchag cha korkoron hen afurot hen tapena te ekatchéén looh narpas hen nanuchiyan hen tatagu. ¹⁹Ngém tàén, uray heno way aryéncha, ammag achi chillu makorkor hen tot-owa mepanggép an Apudyus, te kaman paat yanggay challug way achi miwagat. Ya mepanggép hen anchichay ustoy ommafurot, wacha hen nesosorat way ekatnén, “Inni-ilan chillu Apudyus hen amin anchichay tot-owa way ommafurot an hiya.” Yag ekatna agéén, “Heno way mangaliyén ‘ommapo an Jesu Cristu,’ masapor iyanggayana hen amin way laweng.”

²⁰Hen anchi faréy hen faknang, chuar hen ininggaw, te wachacha hen napateg ya wachacha agé hen arohaeh. Te wà-acha ay na-ammaan ah faletò ya hen tapenay nan-angina. Ya wà-acha ahnay na-ammaan ah an lawag away ya lota. Wat napateg hen mausaran hen tapena ya faén hen anchichay tapena. ²¹Hen miyaligana, chitaaw. Wat no laychéntaaw way napateg hen mangusaran Apudyus an chitaaw, masapor manchuchígantaaw hen laweng ta kamantaaw nichachaton an Apotaaway Apudyus ya nesasagganataaw way mausar ah heno way ammayéna.

²²Ar-arwacham ta manchùgam hen anchichay kapegsaan way laylaychén hen achar hen finafallu, ta annowat an epapate way mangamma hen ammayén Apudyus ya hen mètempoyugam ah ahentagum. Ya papegséém agé hen afurotno ya hen layadno hen ahentagum. Ta etemfuryno hen hamhamàno hen anchichay tatagu way cha chumawat ah torong an Apudyus way maid safalih pontos chi hamhamàcha. ²³Achita cha mìchischiskas hen anchichay maid chillu sérfina te maid fanagna. Ya innilam agé way maid chillu kasen mifanagan cha nadchi no faén ammag ah sosongel. ²⁴Te hen anchi tagu way chan sérfi an Apudyus, achi koma mafalin way mè-esngel te masapor ammay hen ekamanna hen aminay tatagu, ya masapor agé innilana way mantudtuchu ya masapor agé na-anoh. ²⁵Te no iyam-ammana way pomahew hen anchichay safali hen hamhamàna, magat idchat Apudyus hen wayacha way mamfafawi ya mangawat hen anchi tot-owa mepanggép an hiya, ²⁶wat yachi hen omanamotan hen hamhamàcha ah kahara-ancha hen anchi silib Chumunyu way hiya hen nangawis an chicha way mangamma hen laychéna.

Hen ekaman hen tatagu no umchah hen anongoh hen ag-agaw

1 Tim. 4:1-5; Juda 17-23

3 ¹Papadcha-anémto Timoteo way no tég-angay hen anongoh hen ag-agaw ammag chumuar hen laweng hen antoy lota. ²Te ammag somafali hen hamhamà hen tatagu way ammag hen acharcha yanggay hen haham-éncha ya hen pelak. Anchag mampaspasekat ya mampahih-iya ya anchag in-insortuwén hen tapena, ya ancha agég achi afuroton hen chinàcha-archa. Ya ammag maid amin manyamanancha ya achicha amin iyafin ah Apudyus. ³Hen tatagu hen hiyachiy tempo agé, maid hamhamàcha hen ahentagucha, ya anchag u-unnongan hen lawengay cha na-ammaan, ya ustancha hen ifacha ya anchag natangset, ya ancha agég èmehan hen ahentagucha ya anchag agorgoran hen anchichay cha mangamma hen usto. ⁴Ya tàén hen ifachéén anchag lokopon. Maid annadcha te anchag mansékar way anchag ammaan hen laylaychéncha way maid paat hamhamàcha hen laychén Apudyus. ⁵Anchag epàpàila way wachan afurotcha ngém anchag achi eparufus hen man-ancharan Apudyus an chicha ah kafalewan hen hamhamàcha. Timoteo, achia cha miyah-ahrang hen tatagu way kaman an cha nadchi. ⁶Ya hen tapecha agé, ah kenasilibcha, anchag hégpén henfafaréy hen tatagu, yag no omeng-enghachéén lenokopchaat hen anchichay finufae way naraka ah ma-awis way looh kenorkor hen fasor hen hamhamàcha ya maid agé achicha finàrang ah laylaychén hen achar. ⁷Ya hen kaman an cha nadchiy finufae, maid achicha i manchangchangaran ta wacha komay acharéncha, ngém anchag achi chillu elasin hen anchi tot-owa mepanggép an Apudyus. ⁸Ya hen anchichay cha mangawis hen kaman an cha nadchi agé, anchag cha kontaréén hen anchi tot-owa mepanggép an Apudyus way kaman an cha Janes an Jambres ad namenghan way nangontara an Moses. Te chicha agé, ammag nat-én hen ekamancha way manhamhamà ya nèfat ah solet hen afurotcha an Apudyus. ⁹Wat ma-ammaan an chicha hen kaman hen na-ammaan an cha Janes an Jambres way achi mautopan hen chacha ammaanén enlasinat amin hen tatagu hen nèfatancha.

Hen tapen hen tugun Pablo

1 Ped. 4:12-19

¹⁰Ngém heay Timoteo, faén kaman hichi hen wachan hea, te hea, cham torachén hen intudtuchù ya hen chà enkamkaman. Yag innilam amin hen wachan haén way hen afurot-o ya hen layad-o hen ahentagù, ya hen anoh-o hen uray heno. ¹¹Yag innilam agé amin hen na-ammaan an haén ad Antiokia ya ad Iconio ya ad Listra way anà ammag napap-aligatan way téren ngém henara-anà chillu an Apudyus. ¹²Te ah katot-owana,

heno way tagu way manlayad way mangamma hen laychén Apudyus gapon nètempoyugana an Jesu Cristu wat mapap-aligatan chillu.

¹³ Waman hen anchichay lomorokkop ya cha mangamma hen laweng, ammag an omam-améd hen karawengcha way anchag cha lokopon hen tatagu yag chachaat agé marokop.

¹⁴ Ngém hea, Timoteo, é-égnanam hen anchi nitudtuchu an hea ya a-abfurotom chillu, te innilam hen kenatatagun hen anchichay nangintudtuchu an hea. ¹⁵ Yag nanepod agé hen kaongam, chechengngarno chillu hen anchi nesosorat way alen Apudyus way yachi hen cha mangempahpahmà hen tatagu way omafurot an Jesu Cristu ah kahara-ancha. ¹⁶ Ya amin hen anchi nesosorat way alen Apudyus, ah Apudyus chillu hen nangempahpahmà hen nesoratana. Wat miyusar ah katudtuchuwantaaw ya ah ka-amhewantaaw ya ah katugunantaaw mepanggép hen ekaman way mangamma hen usto hen antoy matataggwuwantaaaw. ¹⁷ Yachi hen kasérifiyan hen alen Apudyus, ta chitaaw way manlayad an hiya, maid achi wacha ah masaportaaw way mangamma hen aminay ammay.

Hen tugun Pablo ya anat matéy

4 ¹ Hen antoy chà itugun an hea Timoteo, wat chà ifaga hen sangwanan Apudyus ya Jesu Cristu way hiya, kasen umale way mantoray ya manguwis hen aminay katagutagu way uray hen natattagu ya hen nan-atéy. ² Hen ifagà an hea, wat masapor epagngarno amin hen anchi chamag mepanggép an hiya way tempona man ono faén. Epapatem way mangempagngar hen tatagu way annog téngténténgténgén chicha ya amhiamhiwén chicha, ya pas-épas-émén agé hen hamhamàcha. Yag masapor agé chakar chillu hen anohno way mantudtuchu. ³ Te umchah hen tempo way ammag achiyén hen tatagu hen anchi katot-owaan way mepanggép an Apudyus ta anchi yanggay laylaychén hen acharcha hen sorotoncha. Wat anchaat an man-among ah chuar way mangintudtuchu hen anchi umis an chicha way yachiyat chillu hen laylaychén hen ingacha way mangngar. ⁴ Wat anchag inyanggayan way mangngar hen anchi tot-owa ta hen papannaagéncha paatat, hen anchi an lawag naparang way haphapet. ⁵ Ngém hea, masapor mangachidchéém hen hamhamàno ta annog anohan hen uray heno way ligat way mepachah an hea, ya epapatem way manginwarawag hen anchi ammayay chamag, ya annog ammaam amin hen anchi nipiyan an hea.

⁶ Yag mepanggép an haén, tég-angay ménat umchah hen tempon hen manaynà hen antoy lota te awniyat pédténà. ⁷ Empapatè ah aminay kafaelà way nangamma hen laychén Apudyus, ya an-og ena-abfurot hiya way nangamma amin hen impiyarna an haén. ⁸ Wat wacha hen nesasaggana ad uchu way para an haén way ammayay gunggunà way

yachi hen idchat hen anchi nalilimpiyu way uwis way ah Apo Jesu Cristu no umchah hen anchi ag-agaw way manguwisana hen tatagu. Yag faén agé yanggay haén hen mangara an nadchi te amin hen anchichay tatagu way manlayad way mangila an hiya hen mamfangchana.

Hen probleman Pablo

⁹Timoteo, mahaphapa-a koma way umalehto no mafalin, ¹⁰te inyanggayanà an Demas te annag pawadwad-én hen antoy ataguwana ad uwan wat émméy ad Tesalonica. Yah Cresente agé, namfiyahi way émméy ad Galacia, ya ah Tito, émméy ad Dalmacia. ¹¹Wat anggay yanggay ah Lucas ah antoyan ahto. Wat chag-ohom ah Marcos te masapor-o hen torongna hen antoy chataaw ammaan. ¹²Maid agé ah Tikico te hennag-o hiya ad Efeso. ¹³Yag no umaleayu, aranyu hen anchi chaket-o way enhahàfà an Carpo ad Troas. Yag aranyu agé hen anchichay libnu, kaskasen hen anchichay senosollatà way torak te yachi hen masasapor-o paat.

¹⁴Hen anchi chan féhféhar way ah Alejandro, ammag chuar hen enammaana an haén way laweng, wat egad ah Apudyus way mangidchat hen assong hen anchichay chana enammaan. ¹⁵Yag arwachanyu agé hiya te annag agorgoran way téren hen anchi chataaw itudtuchu.

¹⁶Hen anchi pés-éy nepasangowà hen uwis, ammag maid ifà ah nangentàchég an haén te anchag ommawid amin. Ngém hen chawaté, ta pakawanén koma Apudyus chicha. ¹⁷Ngém iggayà chillu iyanggayan an Apudyus te empapegsana hen hamhamào ya tenotollonganà way mangimfaga amin hen anchi ammayay chamag ah mangngaran hen anchichay faén Judio, yag anà agég henara-an hen mapchitá hen hiyachiy tempo. ¹⁸Ya sigurachuwà agé way hahalla-anà chillu an Apudyus hen uray heno way laweng way mepachah ingganah aranà ad uchu way metape hen mantorayana. Wat hiya chillu hen machachayaw ah ing-inggana. Amen.

¹⁹Epakomostam haén an cha Priscila an Akila ya hen anchichay ahimfafaryan Onesiforo. ²⁰Ah Erasto uwa, nataynan ad Corinto, ya hen lommayawà ad Mileto, nansaket ah Trofimo wat tenaynà hiya ahchi.

²¹Pachasém paat way umalehto ta anat an omagiléd.

Cha Eubulo an cha Pudente an Lino ya ah Claudia ya umat agé hen amin anchichay tapenay sosnodtaaw, chacha amin pakomostaan hea.

²²Wat ta mawawà-achah Apo Jesu Cristu an chitaaw ya ta totollongan chitaaw amin an Apudyus. *Haén ah Pablo.*